

POSEBNI PROGRAM VZGOJE IN IZOBRAŽEVANJA
NADALJEVALNI PROGRAM OSNOVNOŠOLSKE RAVNI II

UČNI NAČRT
za področje SPLOŠNA POUČENOST

Pripravili:
Stanka Grubešič
Ervin Rožič
Stojan Turičnik
Mateja Zagožen
Vojka Lipovšek
Elizabeta Fijavž
Janja Magdič

Strokovna redakcija:
mag. Janja Cotič

Ljubljana, 2004

KAZALO

1.	OPREDELITEV PODROČJA	3
2.	SPLOŠNI CILJI	4
3.	OPERATIVNI CILJI	5
3.1.	<i>OPERATIVNI CILJI ZA SPOZNAVANJE OKOLJA</i>	5
	3.1.1 PETA STOPNJA	5
3.2.	<i>OPERATIVNI CILJI ZA JEZIK</i>	26
	3.2.1 PETA STOPNJA	26
3.3.	<i>OPERATIVNI CILJI ZA MATEMATIKO</i>	34
	3.3.1 PETA STOPNJA	34
4.	OPIS OSVOJENIH ZNANJ IN VEŠČIN	36
5.	ZNANJA, KI JIH MORAJO IMETI IZVAJALCI	37
6.	PRILOGA	38
6.1.	Specialno-didaktične posebnosti	38
6.2.	Medpodročne povezave	38
6.3.	Časovni okvir	39
6.4.	Kako uporabljamo učni načrt	40

1. OPREDELITEV PODROČJA

Področje splošna poučenost ima tudi v peti stopnji ob upoštevanju načela avtonomnosti v procesu vzgoje in izobraževanja učencev z zmernimi, s težjimi in težkimi motnjami v duševnem razvoju pomembno vlogo, saj združuje vsebine, postopke in procese, s pomočjo katerih učenci širijo spoznanja o sebi in svetu v katerem živijo. V njem so združene vsebine različnih področij, tako naravoslovnih kot družboslovnih, vključuje pa tudi elemente socialnega učenja.

Splošna poučenost z uporabo sodobnih metod, različnih materialov in učnih pripomočkov nadalje razvija vse sposobnosti učencev z zmernimi, s težjimi in težkimi motnjami v duševnem razvoju za aktivno vključevanje in socialno prilagajanje ožjemu, še posebej pa širšemu družbenemu okolju. Učenec utrjuje, pogloblja, dopolnjuje spoznanja in znanja o sebi, o svojem domačem okolju, o osebah, živalih, rastlinah, predmetih in pojavih v najbližjem okolju, še bolj pa v širšem okolju, orientacijo v času in prostoru, letne čase, promet in prometna sredstva, poklice, praznike, skrb za lastno varnost in zdravje, odnos do okolja in narave, s ciljem, da postane čim bolj samostojen. Ob opazovanju svoje ožje in širše okolice in rokovanju z živimi bitji, predmeti in snovmi utrjuje čut za naravo in krepí pozitiven odnos do oseb in narave. Z osvajanjem primernih odnosov do ljudi, živali, rastlin, predmetov in pojavov v svoji ožji in širši okolici pa učenec tudi utrjuje socialne spretnosti, ki mu omogočajo lažje aktivno vključevanje v družbo.

To področje se tudi v peti stopnji deli na:

1. spoznavanje okolja
2. jezik - razumevanje in sporazumevanje
3. matematiko

2. SPLOŠNI CILJI PODROČJA

SPOZNAVANJE OKOLJA

Nadaljujemo z:

- razvijanjem vseh razvojnih potencialov, ki jih učenci imajo;
- razvijanjem, utrjevanjem senzomotorike in z pridobivanjem senzornih izkušenj, zaznav, predstav;
- razvijanjem izkustvenega učenja;
- razvijanjem miselnih procesov: pozornost, sklepanje, zmožnost reševanja problemov, predvidevanje, povzemanja bistva, pomnenje, ustvarjalno mišljenje, posploševanje, analiza, sinteza;
- spodbujanjem k aktivnemu sodelovanju v spoznavanju oseb, predmetov, rastlin, živali, pojavov;
- razvijanjem sposobnosti opazovanja oseb, predmetov, rastlin, živali, pojavov;
- spoznavanjem lastnosti predmetov, pojavov in s primerjanjem;
- razvijanjem in utrjevanjem orientacije v bližnji in širši okolici;
- razvijanjem in utrjevanjem orientacije v času;
- navajanjem na razumevanje in upoštevanje pravil, ki omogočajo socialno interakcijo, socialno učenje;
- razvijanjem sposobnosti, da spozna in se prilagodi običajem in navadam v okolju v katerem živi;
- razvijanjem spoštljivega odnosa do sebe, oseb, rastlin, živali;
- spoznavanjem zdravega in varnega načina življenja;
- razvijanjem občutka pripadnosti;
- ozaveščanjem, razumevanjem in izražanjem svojih potreb, želja in čustev;
- razvijanjem solidarnosti in medsebojne pomoči;
- vživljanjem v različne vloge;
- razvijanjem odgovornega ravnanja v različnih socialnih situacijah;
- pridobivanjem stališč in vrednot;

JEZIK

- razvijanjem neverbalnega sporazumevanja;
- razvijanjem govornih sposobnosti;
- navajanjem na razumevanje govornih sporočil;
- razvijanjem bralno pisalnih spretnosti s pomočjo funkcionalnih vaj
- razvijanjem predbralnih sposobnosti in branja;
- razvijanjem predpisalnih sposobnosti in pisanje;

MATEMATIKA

- spoznavanjem odnosov med predmeti in razlikovanje kvalitativnih lastnosti predmetov;
- razvijanjem količinskih pojmov;
- štetjem predmetov, oseb;
- prepoznavanjem in pisanjem števil;
- razvijanjem računskih operacij;
- spoznavanjem denarja in njegova uporaba;
- spoznavanjem računalništva;

3. OPERATIVNI CILJI

3.1. OPERATIVNI CILJI ZA SPOZNAVANJE OKOLJA

3.1.1. PETA STOPNJA			
OPERATIVNI CILJI	PRIMERI DEJAVNOSTI	PREDLAGANE VSEBINE	SPECIALNO DIDAKTIČNA PRIPOROČILA
SPOZNAVANJE OSEB V NAJBLIŽJEM OKOLJU			
Učenci: <ul style="list-style-type: none"> • tekoče in vljudno komunicirajo z osebami iz najbližjega okolja • vedo, da so v skupini določena pravila • načrtujejo šolske aktivnosti, družabne dogodke preko tedna • znajo izraziti pozitivna in negativna čustva • uporabljajo vljudnostne izraze 	<ul style="list-style-type: none"> • opravijo različne obiske, srečujejo se z različnimi ljudmi • sodelujejo pri dejavnostih, ki se odvijajo v domači ustanovi • povabijo gosta in se na njegov obisk pripravijo • ob različnih socialnih igratih in aplikacijah razvijajo in utrjujejo primerna vedenja v ožji in širši okolici 	Življenje v skupnosti	<ul style="list-style-type: none"> • Poudarimo solidarnost in pomoč v najširšem pomenu z vodenimi pogovori in aktivnostmi.
VRTEC, ŠOLA, DOM (ZAVOD)			
Učenci: <ul style="list-style-type: none"> • orientirajo se v šoli, zavodu in njegovi bližini • poznajo in imenujejo osebe iz domače ustanove • poznajo delo osebja 	<ul style="list-style-type: none"> • pogovarjajo se z osebjem iz ustanove • sodelujejo pri vajah reševanja • skupaj obhodimo šolske prostore 	Šola, dom	<ul style="list-style-type: none"> • Če je mogoče, po predhodni najavi, obiščemo različne ustanove, vrtce, šole, varstveno delovne centre. • Pred izvedbo organizirane vaje reševanja v primeru

<ul style="list-style-type: none"> • poznajo evakuacijsko pot iz šole • rešujejo medsebojne konflikte na ustrezen način • opravljajo dežurstvo v ustanovi • načrtujejo dejavnosti za prosti čas 	<p>in utrjujemo evakuacijske poti, opozarjamo na napise in znake, ki so po hodnikih</p> <ul style="list-style-type: none"> • ob aplikacijah in pogovoru razvijamo skrb za lastno in skupno varnost, zdravje in čistočo šole, varčevanje • izvajamo dejavnosti za prosti čas 		<p>elementarne nesreče, učence ustrezno in pravočasno pripravimo.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Preko celega leta opozarjamo na varovanje osebne in družbene lastnine.
DRUŽINA			
<p>Učenci:</p> <ul style="list-style-type: none"> • predstavijo svojo družino • poznajo dolžnosti in pravice posameznika v družini • poznajo življenjska obdobja • se zavedajo pomena medsebojnega obveščanja 	<ul style="list-style-type: none"> • naštejejo člane družine • gledajo fotografije družinskih članov • opisujejo slike in imenujejo sorodstvene vezi • podčrtajo dolžnosti učenca • srečajo se z dojenčkom, majhnim otrokom, odraslim, starim človekom • izdelajo družinsko deblo. • igrajo igro vlog - telefonski pogovor 	<p>Moja družina</p> <p>Sorodniki</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Opisovanje družinskih članov naj bo podprto z vprašanji. • Pripravimo družabna srečanja na katere povabimo družinske člane.
STANOVANJE			
<p>Učenci:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokažejo stavbo v kateri živijo • razlikujejo hiše od stolpnic • poznajo dvigalo in ga 	<ul style="list-style-type: none"> • obkrožijo stavbo, v kateri živijo • na fotografiji pokažejo imenovan prostor v hiši • ob aplikacijah, maketah primerjajo in razlikujejo vrste hiš 	<p>Bivalni prostori</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Učencem omogočimo oblikovanje svojega prostora po svojih željah in zmožnostih.

<ul style="list-style-type: none"> • uporabljajo • poznajo bivalne prostore v stanovanju • vedo kako se uporabljajo gospodinjski aparati v stanovanju • znajo rokovati z gospodinjskimi aparati • znajo izraziti svojo željo o opremljenosti prostora 	<ul style="list-style-type: none"> • sotrirajo različne hiše • uporabljajo dvigalo • opisujejo bivalne prostore, naštevajo opremo in njihovo namembnost • pomagajo pri preprostih hišnih delih • ob nadzoru uporabljajo gospodinjske aparate • urejajo svoj bivalni prostor 		
ŠIRŠA OKOLICA			
<p>Učenci:</p> <ul style="list-style-type: none"> • spoznavajo zemljevid in njegovo uporabo • se orientirajo na zemljevidu 	<ul style="list-style-type: none"> • opazujejo zemljevid, globus • berejo kraje na zemljevidu • potujejo iz kraja v kraj na zemljevidu • izdelajo preproste načrte mesta 	Orientacija na zemljevidu	
<ul style="list-style-type: none"> • spoznavajo načrt mesta • poznajo namen načrta mesta in ga delno uporabljajo • poznajo nakupovalna središča • spoznajo značilnosti mesta • spoznajo značilnosti države • poznajo državne simbole • poznajo še druge države • vedo, da ljudje govorijo različne jezike • obvladajo orientacijo v vsakdanjem okolju in 	<ul style="list-style-type: none"> • udeležijo se izleta v mesto, ob video posnetkih in reklamnem gradivu utrjujejo znanja, ki so jih pridobili na izletu • obišejejo nakupovalne centre • podčrtajo značilnosti mesta • obkrožijo značilnosti države • opisujejo državne simbole • naštevajo druge države • poslušanje in prepoznavanje različnih jezikov • opravimo krožno vožnjo s sredstvom javnega previza 	država-mesto-kraj	<ul style="list-style-type: none"> • Omogočimo povezave med sorodnimi ustanovami izven meja - športna srečanja, družabna / kulturna srečanja... • Učencem omogočimo obisk letališča, pristanišča. • Če je možno organiziramo panoramske ogledе z ladjo, letalom, balonom. • Zagotoviti moramo ustrezno varnost ob upoštevanju posebnosti učencev.

	<ul style="list-style-type: none"> • sodelujejo pri predelavi sadja in zelenjave • samostojno pripravljajo sadje in zelenjavo za zimo 		
<ul style="list-style-type: none"> • poznajo živali, ki se pripravljajo na zimo • razlikujejo živali po načinu priprave na zimo 	<ul style="list-style-type: none"> • gledajo slike, plakate in opisujejo živali • opišejo pripravo gozdnih živali in ostalih živali na zimo • gledajo filme, diapozitive; • pripovedujejo o pripravi na zimo doma • 	Živali v jeseni	<ul style="list-style-type: none"> • Opisovanje naj bo podprto z vprašanji, razlago in demonstracijo.
ORIENTACIJA V ČASU IN PROSTORU			
<p>Učenci:</p> <ul style="list-style-type: none"> • poznajo različne vrste ur, • natančno določijo čas na uri • spoznavajo pojme zjutraj, zvečer, ponoči, dopoldan, popoldan • poznajo pojme zjutraj, dopoldan, opoldan, popoldan, zvečer, ponoči • vedo koliko je ura ob različnih aktivnostih dneva 	<ul style="list-style-type: none"> • ogledujejo, tipajo, poslušajo ure • obiščejo urarja, • od doma prinesejo različne vrste ur • opišejo vrste ur • opišejo delovanje ure • izdelajo uro • organizirajo in sodelujejo v razrednem kvizu • rešujejo uganke in križanke • berejo, poslušajo TV sporede in povezujejo napovedi z uro 	Mladostnikov dan Ura	<ul style="list-style-type: none"> • Pri učencih z težjimi in težkimi motnjami v duševnem razvoju je orientacija v času usmerjena predvsem v zaznavanje dnevnih aktivnosti, orientacijo v dnevu • To vsebino utrjujemo dnevno.
<ul style="list-style-type: none"> • poznajo koledar • poznajo vrste koledarjev • vedo pomen koledarja • se orientirajo v koledarju 	<ul style="list-style-type: none"> • opišejo koledar • izdelajo koledarje • označijo, napišejo pomembne datume v koledarju 	koledar	<ul style="list-style-type: none"> • Delo načrtujemo tako, da učno enoto utrjujemo dnevno. • V koledar vključimo predvsem zanimivosti,

			aktivnosti, ki se tičejo vsakodnevnega življenja učencev s težjimi in težkimi motnjami..
ZIMA			
<p>Učenci:</p> <ul style="list-style-type: none"> • poznajo značilnosti zime • vedo kako se zavarovati pred mrazom • • poznajo druge letne čase in jih časovno opredelijo • primerjajo letne čase • poznajo načine medsebojne pomoči 	<ul style="list-style-type: none"> • v varnem okolju pod nadzorom kurijo ogenj, • obiščemo kurilnico, • zavijamo se v odeje, kuhamo čaj... • sodelujejo pri delu na prostem • imenujejo, opisujejo značilnosti drugih letnih časov • sodelujejo v razrednem kvizu • delajo enostavne poizkuse 	Značilnosti zime in primerjava letnih časov	<ul style="list-style-type: none"> • Opisovanje naj bo podprto z vprašanji in razlago. • Načrtujemo zimske aktivnosti na prostem. • Učence vzpodbujamo k humanim medsebojnim odnosom.
<ul style="list-style-type: none"> • poznajo življenje ptic in različnih živali • poznajo skrb za ptice in gozdne živali pozimi • vedo, da pri skrbi za živali med seboj sodelujejo 	<ul style="list-style-type: none"> • opišejo življenje ptic, gozdnih živali, živali v živalskem vrtu pozimi • opišejo skrb človeka za živali • izdelajo ptičjo krmilnico • skrbijo za ptice in domače živali pozimi • v sodelovanju z lovcem skrbijo za gozdne živali • oblikujejo plakate • sodelujejo v kvizu • gledajo različne TV oddaje 	Živali pozimi	<ul style="list-style-type: none"> • Opisovanje naj po podprto z vprašanji • Učence vzpodbujamo, da po svojih močeh skrbijo za živali pozimi.
<ul style="list-style-type: none"> • sodelujejo v različnih zimsko-športnih aktivnostih • poznajo zimske športe 	<ul style="list-style-type: none"> • sankajo se • obiščejo smučarsko središče • imenujejo in opišejo zimske 	Zimski športi in rekreacija	<ul style="list-style-type: none"> • Učence vzpodbujamo k različnim zimskim športnim aktivnostim.

<ul style="list-style-type: none"> • razlikujejo pojma rekreacija in vrhunski šport • razvijajo medsebojno sodelovanje v zimskih aktivnostih • varujejo se nevarnosti na prostem 	<p>športe in pravila</p> <ul style="list-style-type: none"> • gledajo športne prenose • spremljajo športne strani v dnevnem časopisju • z vrhunskim športnikom izvedejo intervju 		<ul style="list-style-type: none"> • Poudarjamo pomen rekreacije in gibanja na svežem zraku.
ČLOVEŠKO TELO			
<p>Učenci:</p> <ul style="list-style-type: none"> • poznajo dele telesa, notranje organe in njihove funkcije • poznajo značilne bolezni in poškodbe različnih delov telesa in notranjih organov • skrbijo za svoje zdravje 	<ul style="list-style-type: none"> • pokažejo, imenujejo zunanje dele človeškega telesa • pokažejo, imenujejo notranje organe na modelu • opišejo funkcijo notranjih organov • opisujejo dele telesa na sošolcih • gledajo in opisujejo slike v anatomskem atlasu • opisujejo slike, aplikate, plakate • rešujejo uganke, križanke • izdelajo plakate 	Človeško telo	<ul style="list-style-type: none"> • Imenovanje in opisovanje naj bo pri učencih s težjimi in težkimi motnjami podprto z vprašanji. • Pri delu z njimi uporabimo čim bolj nazorne učne pripomočke in didaktične materiale.
<ul style="list-style-type: none"> • vedo, da obstajajo razlike med ljudmi • spoznavajo razlike med ljudmi celega sveta • primerjajo se med seboj v razlikah in podobnostih • spoštujejo različnost vsakega posameznika 	<ul style="list-style-type: none"> • opazujejo, opisujejo svojo podobo pred ogledalom • naredijo obris celega telesa in kažejo dele telesa • opazujejo drug drugega in ugotavljajo barvo kože, las, oči • tehtajo se • merijo višino • zapisujejo in izdelujejo plakate • v revijah leksikonih, priročnikih 	Razlike med ljudmi	<ul style="list-style-type: none"> • Skupaj izdelamo razredno tabelo.

	spoznavajo druge rase		
<ul style="list-style-type: none"> • poznajo razlike med spoloma • poznajo nastanek novega življenja in rojstvo • poznajo skrb za dojenčka in otroka • spoznajo vrste in oblike zaščite pred nosečnostjo • spoznavajo oblike ljubezni med isto spolnima partnerjema • razvijejo primeren odnos do isto spolno usmerjenih parov 	<ul style="list-style-type: none"> • imenujejo in opišejo razlike med spoloma • imenujejo in opišejo razlike med spoloma v različnih obdobjih življenja • pravilno uporabljajo pojem ljubezen • imenujejo in opišejo nastanek novega življenja in rojstvo • imenujejo in opišejo skrb za dojenčka in otroka • imenujejo in opišejo vrste in oblike zaščite pred nosečnostjo • gledajo videofilme, diapozitive • pripovedujejo svoje izkušnje • pogovarjajo se z zdravnikom specialistom 	<p>Odnosi med spoloma</p> <p>Nosečnost in rojstvo</p>	<ul style="list-style-type: none"> • V razredu ustvarimo sproščeno vzdušje, da učenci lažje premagujejo sramežljivost. • Uporabljamo nazoren did. material in pripomočke. • Učno uro izvajamo v obliki frontalno usmerjenega razgovora. •
UČENČEVA OBLEKA			
<p>Učenci:</p> <ul style="list-style-type: none"> • doživljajo ugodje ob svojem izgledu • poznajo različne vrste prodajaln • spoznajo, da se lahko aktivno vključijo v nakupovanje svoje obleke in obutve • spoznajo, da odnesejo obleko v čistilnico, čevlje k čevljarju • znajo se obleči in urediti glede na vremenske značilnosti, glede 	<ul style="list-style-type: none"> • obišejejo različne prodajalne • napišejo seznam obleke in obutve, ki jo bodo kupili • berejo etikete o vrsti blaga in načine vzdrževanja • ogledajo si čistilnico, pralnico, šiviljsko delavnico • svečano se oblečejo, obišejejo koncert, otvoritev razstave, 	Obleka in obutev	<ul style="list-style-type: none"> • Učenci naj dosežejo čim večjo samostojnost v zvezi z oblačenjem in obuvanjem • Poudarek je na aktivnem vključevanju učencev v izbiranje obleke in obutve, nakupovanje obleke in obutve, pranje, likanje, zlaganje obleke, čiščenje čevljev. • Kjer so dane možnosti, naj se

<p>na letne čase, posebne priložnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> • poznajo pravila obnašanja in vedenja na svečanih prireditvah • vedo kako čim bolj samostojno skrbijo za svojo obleko, obutev 	<p>proslave in se obnašajo v skladu s pravili, ki veljajo na takih prireditvah</p> <ul style="list-style-type: none"> • se samostojno oblačijo, obuvajo, zamenjajo perilo in obleko • čistijo čevlje 		<p>učenci aktivno vključijo v delo domske pralnice, likalnice in skladišča za obleko in perilo.</p>
SKRB ZA VARNOST IN ZDRAVJE			
<p>Učenci:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zanjo poiskati pomoč • zanesljivo opredelijo bolečino • upoštevajo ukrepe za zdravo življenje • uporabljajo že osvojeno znanje 	<ul style="list-style-type: none"> • izvajajo ukrepe za zdravo življenje • gledajo filme o ukrepih za zdravo življenje, o varovanju zdravja, • opisujejo slike iz revij za zdravje, iz plakatov • podčrtajo ukrepe, ki so potrebni za zdravo življenje • prečrtajo aktivnosti, ki negativno vplivajo na zdravje 	<p>Ukrepi za zdravo življenje</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Učenci naj bi v tej stopnji že osvojili spretnosti s pomočjo katerih brez potrebnih vzpodbud skrbijo za svoje zdravje.
<ul style="list-style-type: none"> • izrazijo svoje počutje • opisujejo svoje počutje, lokalizirajo bolečino • poznajo nalezljive bolezni • spoznajo pojem bolnik • razlikujejo pojma bolezen in bolnik • spoznajo zlom in ukrepe, ki jih je potrebno narediti v primeru 	<ul style="list-style-type: none"> • pokažejo, bolj sposobni pa tudi povedo kje jih boli in kakšna je bolečina po jakosti • podčrtajo nalezljive bolezni • obkrožijo ukrepe v primeru nalezljivih bolezni • obiščejo mavčarno v zdravstvenem domu 	<p>Bolnik-bolezen</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Nove pojme, besede uvajamo primerno posameznikovim sposobnostim in znanjem, ki ji je že pridobil. • Sposobnejši učenci naj v primeru bolezni brez pomoči obiščejo zdravnika, odidejo v lekarno po zdravila.. • Ker je učni načrt naravnana na razvijanje čim večje

zloma			samostojnosti učencev, se dogovorimo z mavčarjem za obisk učencev, s ciljem, da vedo kje bodo iskali pomoč v primeru zloma.
<ul style="list-style-type: none"> • poznajo škodljivosti kajenja in nevarnosti pitja alkohola ter skušajo upoštevati prepoved kajenja in pitja alkohola • spoznajo škodljive vplive okolja • spoznajo potrebo po zaščiti pred močnim soncem 	<ul style="list-style-type: none"> • poslušajo predavanje o škodljivosti kajenja in pitja alkohola • gledajo filme o izlitju zdravju škodljivih tekočin, o onesnaževanju okolja • mažejo obraz in telo s kremami, ki vsebujejo zaščitne faktorje 	Škodljivi vplivi okolja	<ul style="list-style-type: none"> • Učencem skušamo čim bolj nazorno predstaviti pomen škodljivosti kajenja in pitja alkohola, se dogovorimo z Rdečim križem za predavanje o škodljivosti kajenja in pitja alkohola.
<ul style="list-style-type: none"> • poznajo torbico za prvo pomoč • uporabljajo pridobljeno znanje 	<ul style="list-style-type: none"> • imenujejo, opišejo in uporabijo nekatere predmete iz torbice za prvo pomoč • merijo temperaturo, povijajo nogo, uporabljajo obliž, skušajo čaj z limono 	Prva pomoč	<ul style="list-style-type: none"> • Pri povijanju učencev s cerebralno paralizo upoštevamo navodila fizioterpevtu.
<ul style="list-style-type: none"> • vedo, kje lahko poiščejo pomoč zdravnika, zobozdravnika • vedo, da morajo biti strpni v čakanju na pregled 	<ul style="list-style-type: none"> • obišejo zdravstveni dom, domačo ambulanto v ustanovi • opazujejo delo zdravnika, zobozdravnika • upoštevajo pravila obnašanja v ambulanti • napišejo telefonsko številko zdravstvenega doma 	Zdravstveni dom	<ul style="list-style-type: none"> • Učence vzpodbujamo, da samostojno obišejo zdravnika, zobozdravnika.
<ul style="list-style-type: none"> • vedo, kje lahko kupijo zdravila • spoznajo kaj vse lahko kupimo v lekarni 	<ul style="list-style-type: none"> • kupujejo zdravila • gledajo prospekte o zdravilih in kozmetičnih izdelkih 	Lekarna	<ul style="list-style-type: none"> • Učence ki so manj samostojni, vzpodbujamo k nakupovanju zdravil.

<ul style="list-style-type: none"> • spoznajo pravila jemanja zdravil 	<ul style="list-style-type: none"> • berejo navodila jemanja zdravil 		
<ul style="list-style-type: none"> • spoznajo porodnišnico 	<ul style="list-style-type: none"> • obišejo porodnišnico in si ogledajo ginekološko ambulanto, pogovorijo z ginekologinjo in neonatologinjo 	Porodnišnica	<ul style="list-style-type: none"> • Z neonatologinjo se dogovorimo za obisk učencev.
POMLAD			
<p>Učenci:</p> <ul style="list-style-type: none"> • poznajo značilnosti pomladi • razlikujejo letne čase • ugotavljajo letne čase 	<ul style="list-style-type: none"> • s pomočjo vodenja, demonstracije, vprašanj opisujejo značilnosti pomladi • naštevajo in imenujejo značilnosti pomladi • gledajo slike in filme o značilnostih pomladi • iščejo slike preko interneta • primerjajo vse štiri letne čase in jih opisujejo • izbirajo ustrezne slike o letnih časih • sodelujejo v kvizu • rešujejo križanke 	Značilnosti pomladi	<ul style="list-style-type: none"> • Kljub temu, da so učenci nekaj znanj pridobili že v prejšnjih stopnjah vedno znova pričenjamo z vsebinami v konkretnem okolju, na otipljivih predmetih. • Učenci naj dopolnijo že pridobljeno znanje o pomladi iz predhodnih stopenj, zato jih usmerjamo v dopolnitev in razširitev znanj. • Pridobijo naj nove izkušnje, ki bodo vplivale na količino in kvaliteto njihovega znanja o pomladi. • Pozornost usmerjamo v prepoznavanje, primerjanje in razlikovanje vseh štirih letnih časov.

<ul style="list-style-type: none"> • doživijo pomladni travnik, vonjajo cvetlice, tipajo travo • poznajo cvetlice na travniku, trave • spoznajo, da lahko iz suhega cvetja delajo slike • vedo kako skrbimo za cvetlice 	<ul style="list-style-type: none"> • sušijo, stiskajo cvetje • s pomočjo oblikujejo cvetlične aranžmaje • opazujejo, opisujejo in imenujejo cvetlice na travniku in trave • trgajo, sušijo cvetlice in izdelujejo slike iz suhega cvetja in šopke • nalivajo vodo, zamenjujejo vodo 	<p>Pomlad na travniku</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Učence vzpodbujamo k trganju in sušenju cvetic. • Učencem s cerebralno paralizo nudimo pomoč pri izdelovanju slik in šopkov iz suhih rož. • Preko interneta iščemo slike o cvetlicah.
<ul style="list-style-type: none"> • poznajo opravila na vrtu in vrtno orodje • uporabljajo vrtno orodje • poznajo nevarnosti v ravnanju z vrtnim orodjem • poznajo razliko med sejanjem in saditvijo 	<ul style="list-style-type: none"> • opazujejo, imenujejo, opisujejo vsa opravila na vrtu in vrtno orodje • delajo na vrtu • ponazarjajo vrtna opravila • sejejo in sadijo, zalivajo in opazujejo rast 	<p>Pomlad na vrtu</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Poudarek je na aktivnem vključevanju učencev v vsa spomladanska opravila na vrtu. • Če je možno, naj ustanove uredijo šolski zelenjavni vrt.
<ul style="list-style-type: none"> • doživijo oranje njive • poznajo opravila na polju in kmetijske stroje • razlikujejo pojma sejanje in setev • poznajo razliko med vrtom in poljem 	<ul style="list-style-type: none"> • opazujejo, sodelujejo pri opravilih na polju • imenujejo in opisujejo vsa opravila na polju in kmetijske stroje • podčrtajo rastline, ki se sejejo, obkrožijo rastline, ki se sadijo • odbirajo slike, ki prikazujejo pomlad na vrtu, na polju in jih uredijo po vrstnem redu 	<p>Pomlad na polju</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Učencem omogočimo ogled kmetije in kmetijskih strojev. • Če je možno, naj se sposobnejši učenci vključijo v učno prakso na kmetiji.
<ul style="list-style-type: none"> • poznajo sadna drevesa 	<ul style="list-style-type: none"> • obiščejo sadovnjak • vodeno opazujejo cvetoče drevje 	<p>Pomlad v sadovnjaku</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Učencem omogočimo ogled sadovnjaka in čebelnjaka pod

<ul style="list-style-type: none"> • uporabljajo pridobljeno znanje • razlikujejo sadna drevesa • spoznajo delo in vlogo čebel pri oprraševanju dreves, pomen čebel in meda za zdravje človeka • spoznajo gnezdenje in pomen ptic v naravi 	<ul style="list-style-type: none"> • poslušajo brenčanje čebel • opisujejo, imenujejo sadna drevesa, ponazarjajo dele drevesa in gibanje dreves v vetru • sortirajo veje sadnih dreves • obišejo čebelnjak, opazujejo čebele • okušajo med • gledajo in opisujejo slike o gnezdenju ptic preko interneta 		<p>strokovnim vodenjem.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ob ogledu sadovnjaka in čebelnjaka naj učenci razvijajo oblike vljudnostnega vedenja, strpnosti v medsebojnih odnosih in vzpostavljanje stikov z ljudmi, ki bodo vodili ogleda.
<ul style="list-style-type: none"> • doživijo gozd • primerjajo drevo v letnih časih • poznajo iglasta in listnata drevesa, podrast v gozdu • ločijo listnata in iglasta drevesa • uporabljajo pridobljeno znanje • razvijajo pozitiven odnos do narave • vedo kako varujemo okolje 	<ul style="list-style-type: none"> • opazujejo, opisujejo in imenujejo iglasta in listnata drevesa, podrast • sortirajo veje iglastih in listnatih dreves • odgovarjajo na vprašanja • rešujejo križanke • sodelujejo v kvizu • napišejo pravila pozitivnega odnosa do narave • izrežejo in nalepijo ukrepe, s katerimi varujemo gozd pred onesnaženjem 	<p>Pomlad v gozdu</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Učencem omogočimo ogled gozdne učne poti. Dogovorimo se z gozdarjem za strokovno vodenje ogleda. • Za vsak letni čas pripravimo veje dreves. • Za učence s cerebralno paralizo in slabovidne učence pripravimo prilagojene delovne liste.

ŽIVALI			
<p>Učenci:</p> <ul style="list-style-type: none"> • poznajo domače živali • uporabljajo pridobljeno znanje 	<ul style="list-style-type: none"> • obišejo kmetijo in opazujejo domače živali • imenujejo, opisujejo domače živali in njihove koristi • gledajo slike preko interneta • obkrožijo domače živali • povežejo domače živali in njihove koristi • dopolnijo stavke o domačih živalih 	Domače živali	<ul style="list-style-type: none"> • Učenci naj doživijo obravnavano učno snov, zato naj obišejo kmetijo. • Učenci, ki jih delo na kmetiji še posebno zanima naj opravijo prakso na kmetiji. • Odvisno od geografskega okolja naj učenci prevzamejo skrb za domačo žival.
<ul style="list-style-type: none"> • poznajo vodne živali • razlikujejo domače živali in živali v vodi 	<ul style="list-style-type: none"> • opazujejo, opisujejo živali v naravnem okolju, • gledajo slike, diapozitive, filme o živalih v vodi • z rdečo podčrtajo domače živali, z modro živali v vodi 	Živali v vodi	<ul style="list-style-type: none"> • Učenci naj imajo možnost ogleda živali v reki, jezeru, mlaki.
<ul style="list-style-type: none"> • poznajo živali v živalskem vrtu • spoznajo življenjske prostore za živali v živalskem vrtu in načine hranjenja • uporabljajo pridobljeno znanje 	<ul style="list-style-type: none"> • obišejo živalski vrt in s pomočjo vodenja opazujejo živali • opazujejo, imenujejo in opisujejo živali v živalskem vrtu • opazujejo, imenujejo, opisujejo življenjske prostore in hrano za živali • poiščejo manjkajoče besede povezane z živalmi v živalskem vrtu • napišejo odgovore na vprašanja • rešujejo križanke 	Živali v živalskem vrtu	<ul style="list-style-type: none"> • Učenci naj doživijo živali v živalskem vrtu, zato naj obišejo živalski vrt. • Živali posnamemo z video kamero, tako da si jih boljše lahko ogledamo tudi kasneje. • Sposobnejši učenci in učenci, ki jih živali v živalskem vrtu še posebej zanimajo, naj opravijo učno prakso v živalskem vrtu. • Iščimo slike o živalih v

<ul style="list-style-type: none"> • ugotavljajo in razlikujejo živali • spoznajo pravila primerne obnašanja v živalskem vrtu • upoštevajo pravilen odnos do živali in narave 	<ul style="list-style-type: none"> • z različnimi barvami obkrožijo domače živali, živali v vodi in živali v živalskem vrtu • berejo prospekt, ki ga dobijo v živalskem vrtu • izrežejo stavke, ki določajo pravilen odnos do živali v živalskem vrtu 		<p>živalskem vrtu preko interneta.</p>
PROMET			
<p>Učenci:</p> <ul style="list-style-type: none"> • poznajo različne vrste prometa • imenujejo različne vrste vozil • znajo primerjati in ločiti prometna sredstva med seboj • spoznavajo železniški, vodni, zračni promet • znajo ločiti tovorni promet od potniškega • spoznajo pomen prevoznih sredstev za človeka • spoznajo, na kakšen način prometna sredstva onesnažujejo okolje • razvijajo čut za varno in zdravo okolje 	<ul style="list-style-type: none"> • učni sprehodi v bolj prometne sredine mesta in opazovanje prometnih sredstev v prometu • opisujejo in primerjajo lastnosti ter značilnosti prometnih sredstev • ogledajo si avtobusno postajo, železniško postajo, letališče, pristanišče • se peljejo z vlakom, z ladjo ali avtobusom • ob vodenju si sami kupijo vozovnico • ugotavljajo velikosti in hitrost gibanja, število potnikov, itd. • pogovarjajo se in opišejo svoja potovanja • opazujejo vpliv različnih vrst prometa na pokrajino • ob pogovorih se učijo in razmišljajo o skrbi za zdravo in 	<p>Vrste prometa</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Opisovanje naj bo pri učencih s težjimi in težkimi motnjami podprto s pomočjo vprašanj. • S pomočjo izletov spoznavajo zračni, vodni in železniški promet. • S pomočjo slik in filmov naj učenci dojamejo pomen prometnih sredstev v sodobnem načinu življenja. • Učence opozarjamo na smrad izpušnih plinov. • Učitelj/ica naj vpliva na ekološko osveščenost učencev. • Med vožnjo s sredstvi javnega prevoza jih opozarjamo na primerno vedenje in varnost. • Učenci naj bodo kritični do neprimernih oblik vedenja

<ul style="list-style-type: none"> • poznajo pravila obnašanja v različnih prevoznih sredstvih 	<ul style="list-style-type: none"> • urejeno okolje • ločijo primerno in neprimerno vedenje 		
<ul style="list-style-type: none"> • poznajo osnovna pravila o varnem gibanju v prometu • spoznavajo situacije, ki pripeljejo do nesreč • poznajo prometne znake, ki so pomembni za vedenje pešcev in kolesarjev v okolici šole • spoznajo pomen vidljivosti v prometu • znajo sami priti v šolo in iz šole domov 	<ul style="list-style-type: none"> • v okolici šole in v razredu utrjujejo uporabo prometnih znakov • izvajajo praktične vaje vidljivosti v prometu • ugotavljajo učinkovitosti svetlih oblačil in kresničk ponoči • s starši vadijo prihod in odhod iz šole • samostojno prihajajo in odhajajo iz šole 	<p>Varnost prometu</p> <p>Samostojna pot domov</p>	<ul style="list-style-type: none"> • S čim boljšim poznavanjem prometnih predpisov in prometnih znakov želimo učencu zagotoviti čim večjo samostojnost v bolj in manj znanih prometnih situacijah. S tem mu zagotavljamo varen prihod in odhod iz šole. • Nevarnosti v prometu naj spoznavajo v različnih vremenskih razmerah
POKLICI			
<p>Učenci:</p> <ul style="list-style-type: none"> • učenci vedo, da starši hodijo v službo in opravljajo nek poklic • vedo, da obstajajo različni poklici 	<ul style="list-style-type: none"> • na obisk in pogovor povabimo starše • v oddelku se pogovarjajo, kaj delajo starši v službi – kaj so po poklicu • učenec naj zna povedati bistvo o poklicu, ki ga opravljata starša • povedo, kaj sta brat in sestra po poklicu 	Poklici staršev	
<ul style="list-style-type: none"> • spoznavajo poklice, s katerimi se srečujejo dnevno 	<ul style="list-style-type: none"> • opazujejo delo posameznikov v otrokovem okolju in ga posnemajo • na slikah, fotografijah, ilustracijah ugotavljamo kaj kdo dela in kaj je po poklicu 	Poklici iz učenčevega okolja	<ul style="list-style-type: none"> • Poklice, ki učence posebej zanimajo, obravnavajo podrobneje z opazovanjem, opisovanjem in posnemanjem, opozarjanjem na prednosti in slabosti –

	<ul style="list-style-type: none"> • igrajo se igre vlog v razredu • vsebine utrjujemo ob prepoznavanju poklicev na video filmih, na slikah, na računalniku 		<p>predvsem pa na odgovornosti in varnosti pri delu.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Učence vzpodbujamo, da spoštujejo vsako delo in vedo, da so poklici potrebni
<ul style="list-style-type: none"> • spoznavajo VDC-je • spoznajo delo v VDC ali kje drugje • vedo, da pomeni šolanje priprava na poklic in delo • spoznavajo, da bodo tudi sami opravljali delo • spoznajo delo na delovni praksi 	<ul style="list-style-type: none"> • obiščejo nekatera delovna mesta, se seznanijo s poklicem • obiščejo najbližji VDC, kjer se seznanimo z organizacijo • ugotavljajo, katero delo jim je bilo najbolj všeč • občasno se vključujejo v proizvodno delo, ki ga organizira ustanova • občasno se vključujejo v proizvodno delo v VDC- jih 	Varstveno-delovni center	<ul style="list-style-type: none"> • Usmerjamo in relativiziramo njihove poklicne interese in ambicije • K ogledu delovne prakse v VDC-jih povabimo starše.
POLETJE			
<p>Učenci:</p> <ul style="list-style-type: none"> • poznajo značilnosti poletja • vedo, s čim si pomagajo v poletni vročini • primerjajo značilnosti poletja z značilnostmi pomladi in jeseni • znajo primerjati vse letne čase med seboj • spoznajo nevarnost sončnih opeklin in zaščito pred njimi 	<ul style="list-style-type: none"> • opazujejo in opisujejo značilnosti poletja v bližnji okolici • utrjujejo značilnosti poletja ob opazovanju in opisovanju slik ter ob primerjanju vse letnih časov med seboj • sami se zaščitijo pred soncem 	Značilnosti poletja	<ul style="list-style-type: none"> • Znanje o poletju pridobivajo učenci predvsem v naravi, v neposrednem opazovanju, dotikanju, okušanju. • Opazovanje naj bopri učencih s težkimi in težjimi motnjami vodeno z vprašanji, pripovedovanjem in razlago. • Za izvajanje primerjav letnih časov, lahko pripravimo mnogo didaktičnega materiala in ponazoril. S tem učenca lažje vzpodbudimo na pravilno primerjanje,

			ločevanje in sklepanje.
<ul style="list-style-type: none"> • poznajo prve poletne plodove • vedo, da ne smejo pojesti koščice • spoznajo, da sadje predelujemo • spoznajo, kako se zaščitimo pred klopi, preden gremo v gozd 	<ul style="list-style-type: none"> • obiščejo tržnico in kupijo poletno sadje • opazujejo, okušajo in opišejo sadje • primerjajo sadje po obliki, barvi in okusu • s pomočjo vodenja iz sadja pripravljajo različne jedi 	Prvi plodovi	<ul style="list-style-type: none"> • Veliko časa namenimo okušanju in pravilnemu ter varnemu uživanju plodov. • Pred odhodom v gozd jih opozarjamo na nevarnost klopotov in zaščito pred njimi.
<ul style="list-style-type: none"> • poznajo vrt poleti • spoznajo zelenjavo na vrtu poleti • spoznajo, kateri del rastline uživajo • spoznajo različne načine uživanja zelenjave • vedo, da je uživanje zelenjave zdravo • spoznajo dela na vrtu • prepoznajo in ločijo plevel od zelenjave • vedo, da zelenjavo in rože redno zalivamo 	<ul style="list-style-type: none"> • s pomočjo vodenja in vprašanj opazujejo, opisujejo poletni vrt • opazujejo, tipajo, prepoznavajo in imenujejo vrtnine • opazujejo in opišejo posamezne rastline • perejo, kuhajo in okušajo zelenjavo • v šolski kuhinji po preprostih receptih pripravijo razne obroke iz vrtnin • sodelujejo pri delu na vrtu 	Vrt poleti	<ul style="list-style-type: none"> • V razredu lahko ob slikah in raznolikem didaktičnem materialu vsebine ponavljajo na različne načine. • Omenjene vsebine omogočajo učencu veliko praktičnega dela. • Učence usmerjamo v zdrav način prehranjevanja.
<ul style="list-style-type: none"> • poznajo živali na vrtu • spoznavajo škodljivce na vrtu • razvijajo sposobnost uporabe osvojenega znanja 	<ul style="list-style-type: none"> • poiščejo živali v vrtu, ogledujejo, tipajo, opazujejo • gledajo primeren video film • utrjujejo znanja na računalniku • rešujejo različne naloge za utrjevanje znanja 	Živali v vrtu	<ul style="list-style-type: none"> • Učitelj/ica razvija pri učencih pozitiven odnos do živali.
<ul style="list-style-type: none"> • spoznajo, da imamo poleti 	<ul style="list-style-type: none"> • pogovarjajo se o počitnicah 	Počitnice	<ul style="list-style-type: none"> • Izhajamo iz opisovanja

<ul style="list-style-type: none"> počitnice spoznajo, kaj počnejo poleti v času počitnic spoznajo, kaj je prosti čas 	<ul style="list-style-type: none"> izbirajo prospekte, ki prikazujejo razne aktivnosti v času počitnic izražajo želje 		dogodkov iz preteklih počitnic.
PRAZNIKI			
<p>Učenci:</p> <ul style="list-style-type: none"> sodelujejo pri pripravah na rojstni dan spoznajo pravila in dolžnosti pri praznovanju svojega rojstnega dne znajo izraziti voščilo znajo se zahvaliti za voščilo, za darilo doživljajo praznovanja kot prijetno čustveno izkušnjo spoznajo pravila in dolžnosti pri ostalih praznovanjih 	<ul style="list-style-type: none"> sodelujejo pri urejanju prostora pred pogostitvijo in pri pospravljanju praznujejo rojstni dan v skupini na različne načine pripravljajo darila voščijo in se obdarujejo 	Moj rojstni dan	<ul style="list-style-type: none"> S pozornostjo do slavljenca krepimo njegovo samopodobo. Vzpodbujamo strpne in pozitivne medsebojne odnose.
<ul style="list-style-type: none"> spoznajo kdaj in zakaj je rojstni dan šole, zavoda 	<ul style="list-style-type: none"> rojstni dan zavoda, šole praznujejo v sklopu celotne šole 	rojstni dan šole, zavoda	
<ul style="list-style-type: none"> spoznajo pomen praznika spoznajo ime države – Slovenija spoznajo zastavo kot simbol 	<ul style="list-style-type: none"> na učnem sprehodu opazujejo širšo okolico kot del države Slovenije ogledajo si video posnetke o Sloveniji sodelujejo na zaključni šolski proslavi, ki je posvečena tudi prazniku 	25. junij – dan državnosti	<ul style="list-style-type: none"> Učitelj budi ljubezen do domovine in pripadnost slovenskemu narodu.
<ul style="list-style-type: none"> poznajo knjižnico izberejo knjigo izberejo v knjigi določeno sliko, 	<ul style="list-style-type: none"> obiščejo šolsko knjižnico in izberejo določeno knjigo obiščejo knjižnico v kraju in jo 	31.oktober- dan reformacije	<ul style="list-style-type: none"> Negujemo in oblikujemo primeren odnos do knjig. Vzpodbujamo interes za

<p>besedo</p> <ul style="list-style-type: none"> • spoznajo, da je knjiga vir informacij • znajo ravnati s knjigami 	<p>primerjajo s šolsko</p> <ul style="list-style-type: none"> • si sposodijo knjigo • primerjajo knjige po zunanjih lastnostih 		<p>branje knjig.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • poznajo pokopališče, grob, svečko in pravila vedenja ob grobu 	<ul style="list-style-type: none"> • obiščejo najbližje pokopališče • postavijo svečko na grob • se primerno vedejo • pri pogovoru negujejo spoštljiv odnos do mrtvih 	<p>1. november - Dan spomina na mrtve</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Smrt obravnavamo kot pojav, ki nastopi v času življenja.
<ul style="list-style-type: none"> • spoznajo pomen praznika božič in doživljajo sporočila božiča • vedo, da božič praznujemo pozimi • znajo na sprejemljiv način izraziti božično in novoletno voščilo 	<ul style="list-style-type: none"> • s pomočjo izdelajo božično novoletni voščilnico, okrask • praznujejo novo leto v šoli, zavodu, doma • gledajo filme z božično tematiko 	<p>25.december – božič 1. in 2. januar - novo leto</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Božič lahko praznujejo v skladu z družinsko tradicijo • To so prazniki, ki še posebej poglobljajo prijetna in pozitivna čustva med ljudmi. Učenci naj resnično doživijo in občutijo «veseli december».
<ul style="list-style-type: none"> • spoznajo pomen praznika • spoznajo zastavo kot simbol 	<ul style="list-style-type: none"> • gledajo televizijske oddaje, video posnetke o prazniku ter se v šoli o tem pogovarjajo • poiščejo na koledarju praznični dan • udeležijo se proslav v domačem kraju, prepoznajo zastavo 	<p>26. december – dan samostojnosti</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Za boljše razumevanje praznika lahko pomočjo staršev ali spec. ped. zbirajo informacije in slike o dogodkih iz knjig, dnevnega časopisja ali iz otroških revij.
<ul style="list-style-type: none"> • spoznajo pomen kulturnega praznika • spoznajo kino, gledališče • se udeležijo kulturne prireditve izven ustanove 	<ul style="list-style-type: none"> • sodelujejo na kulturni prireditvi v šoli • za prireditev se primerno oblečejo in se kulturno vedejo • na učnem sprehodu si ogledajo še katero od kulturnih ustanov 	<p>8. februar- slovenski kulturni praznik</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Srečajo naj se s kulturnim delavcem.

<ul style="list-style-type: none"> • poznajo pomen maske, maskare • spoznajo krajevne šege in navade ob praznovanju pusta 	<ul style="list-style-type: none"> • v šoli se našemijo in se zabavajo • zabavajo se na pustni zabavi v domačem kraju 	pust	
<ul style="list-style-type: none"> • spoznajo velikonočne simbole v skladu s krajevno tradicijo • vedo, da se velika noč praznuje spomladi • doživljajo sporočilo praznika 	<ul style="list-style-type: none"> • s pomočjo izdelujejo pri pouku simbole značilne za velikonočni praznik • 	Velika noč	<ul style="list-style-type: none"> • Veliko noč naj praznujejo v skladu z družinsko tradicijo. • Učitelj naj presodi glede na okolje v katerem otrok živi in glede na njegove sposobnosti, koliko elementov praznovanja bo vnesel v svoje delo.
<ul style="list-style-type: none"> • spoznajo kaj je vojna • se zavedajo pomena boja naših prednikov za pravice 	<ul style="list-style-type: none"> • učenci se ob slikah in listanju knjig pogovarjajo o strahotah vojne • ogledajo si video film s primerno vsebino in se o tem pogovarjajo • poslušajo razlago in poskušajo dojeti pomen svobode in človekovih pravic 	27. april – dan upora proti okupatorju	<ul style="list-style-type: none"> • Učitelj naj presodi obseg vsebine.
<ul style="list-style-type: none"> • Poznajo praznik • poznajo svoje pravice in dolžnosti • spoznajo pravice delavcev • primerjajo svoje pravice z nekaterimi pravicami delavcev • spoznajo pomen »zagovorništva« 	<ul style="list-style-type: none"> • poslušajo razlago o prazniku • udeležijo se kresovanja v domačem okolju in o tem pripovedujejo v šoli • ogledajo si proslave na TV in se v šoli o tem pogovarjajo • listajo knjige ali poiščejo v časopisu slike o prvomajskih praznovanjih, jih izrežejo in opišejo • poslušajo razlago zagovorništva 	1. maj – praznik dela	<ul style="list-style-type: none"> • Izhajamo iz pravic, ki jih imajo učenci in vsi zaposleni v šoli. S pravicami so neposredno povezane tudi dolžnosti in obveznosti. • Učenci naj se v vsakodnevni situacijah učijo načinov, kako naj se zavzamejo in se borijo za svoje pravice in pri tem upoštevajo pravice drugih.

3.2. OPERATIVNI CILJI ZA JEZIK

3.2.1. PETA STOPNJA

OPERATIVNI CILJI	PRIMERI DEJAVNOSTI	PREDLAGANE VSEBINE	SPECIALNO DIDAKTIČNA PRIPOROČILA
NEVERBALNA KOMUNIKACIJA			
<p>Učenci:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vzpostavljajo telesni in očesni kontakt • se sporazumevajo z okoljem z naravno gesto • iz mimike obraza sogovornika prepoznajo osnovna čustva • posnemajo mimiko obraza 	<ul style="list-style-type: none"> • z gesto in mimiko pokažejo svoje potrebe • pokažejo svoja čustva –žalost, veselje, ugodje, navezanost... • iz mimike obraza sogovornika prepoznajo čustva... • pokažejo strinjanje, nestrinjanje... • reagirajo na svoje ime, • uporabljajo osnovne socialne kretnje • na različne zvoke se odzivajo z mimiko, gestami in gibi telesa • ugotavljajo pomen in izvor zvokov • poslušajo različne zvočne efekte ter jih posnemajo • različne zvočne efekte gibalno izrazijo • različne zvočne efekte ritmično in likovno izrazijo 	<p>sporazumevanje z gesto in mimiko obraza</p> <p>poslušanje različnih zvokov</p>	<ul style="list-style-type: none"> • pri učencih s težkimi motnjami v duševnem razvoju, oziroma tistih, ki ne uporabljajo verbalnega govora za svoje sporazumevanje z okolico, učitelj razvija neverbalno komunikacijo, ob tem pa spodbuja tudi verbalno komunikacijo • učitelj demonstrira izraze čustev na obrazu

<ul style="list-style-type: none"> • uporabljajo alternativno obliko neverbalne komunikacije 	<ul style="list-style-type: none"> • opazujejo in opisujejo slike, ki se navezujejo na obravnavane teme pri spoznavanju okolja, ter jih prepoznavajo - reagirajo z mimiko... • pokažejo na želeno slike z roko, glavo, oz. z delom telesa, ki ga uporabljajo za komuniciranje 	<p>nadomestna komunikacija – slikovna, simbolna komunikacija elektronski pripomoček, pisalni stroj, računalnik</p>	<ul style="list-style-type: none"> • različne pripomočke za nadomestno komunikacijo uporabljajo, upravljajo na tak način, kot jim omogoča njihova dodatna npr.: gibalna, vidna, slušna - motenost
VERBALNA KOMUNIKACIJA			
<p>Učenci:</p> <ul style="list-style-type: none"> • razvijajo verbalno komunikacijo • urijo motoriko govornih organov 	<ul style="list-style-type: none"> • pihajo, srkajo, se oblizujejo po zgornji, spodnji ustnici, tresejo ustnice, si oblizujejo, tleskajo z jezikom 	<p>vaje za urjenje motorike govornih organov</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • razumevajo govorno izražanje drugih oseb ter se nanj odzivajo 	<ul style="list-style-type: none"> • obrnejo se k osebi, ki jih je poklicala in jo pogledajo, se oglasijo • pogledajo poimenovano osebo, predmet... • odgovorijo na vprašanje KJE, KAM, ZAKAJ? • razumejo in izvršijo različna navodila • na fotografiji pokažejo imenovano osebo ali predmet, ter pripovedujejo 	<p>poslušanje ter odzivanje na govorjeni jezik</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • uporabljajo svoj govor za sporazumevanje • spoznavajo in uporabljajo pravilno strukturo povedi 	<ul style="list-style-type: none"> • uporabljajo enostavno poved • odgovorijo na različna vprašanja • širijo besedišče v konkretni situaciji, ob igri 	<p>govor –poslušanje, poimenovanje, opisovanje, dopolnjevanje...</p>	

	<ul style="list-style-type: none"> • širijo besedišče s pomočjo različnih iger • smiselno odgovarjajo na vprašanja postavljena v zvezi z učno temo • opišejo svoje lastnosti, opišejo lastnosti sošolca, prijatelja • narišejo in opišejo sebe, sošolca prijatelja • pri govoru uporabljajo pravilno strukturo povedi 		
<ul style="list-style-type: none"> • spoznajo in razvijajo vljudno in strpno pogovarjanje –poslušanje in govorjenje 	<ul style="list-style-type: none"> • pogovarjajo se s sošolci in učiteljem, navajajo se začenjati pogovor oz. se smiselno odzivati na govorjenje drugega • prenesejo govorno sporočilo 	govorno nastopanje-predstavljanje, pripovedovanje	

	<ul style="list-style-type: none"> • govorno nastopajo, se predstavijo (lahko s pomočjo vprašanj) - povedo svoje ime, priimek, naslov, povedo kako preživljajo prosti čas, kdo so njihovi prijatelji, predstavijo svojo najljubšo žival... • imenujejo sošolce in opišejo njihove lastnosti • napišejo kratek opis sošolca • predstavijo člane svoje družine • povedo kaj radi počnejo čez dan, pojasnijo zakaj • napišejo nekaj povedi o sebi, predstavijo svoje interese, kaj si želijo, česa ne marajo. • opišejo svojega najljubšega prijatelja • pripovedujejo o dogodku, ki so ga doživeli • pripovedujejo o dogodku, ki so ga videli ali slišali o njem- skušajo ga ovrednotiti npr.: nesreča, potovanje... • pripovedujejo kaj so videli na TV, poslušali, prebrali... • pripovedujejo o svojih doživetjih, radostih, razočaranjih... • spoznajo kdaj in kako se koga 		
--	---	--	--

	<ul style="list-style-type: none"> • pozdravi- igranje vlog • uporabljajo vljudnostne izraze- hvala, prosim... • spoznajo kdaj in kako se komu za kaj opraviči- v pogovoru uporabijo vljudnostni izraz - oprostite (v konkretni situaciji in igranje vlog) • spoznajo in doživljajo kdaj in kako se komu izreče voščilo • v igri vlog vadijo vljudno pogovarjanje po telefonu – pozdrav, predstavitev • tudi zunaj ustanove med seboj in s tujimi ljudmi uporabljajo vljudno komunikacijo 		
PISNI JEZIK			
<p>Učenci:</p> <ul style="list-style-type: none"> • razvijajo bralno pisalne spretnosti 	<ul style="list-style-type: none"> • funkcionalne vaje za razvijanje orientacije, spretnosti prstov in rok • 	<ul style="list-style-type: none"> • Funkcionalne vaje 	<ul style="list-style-type: none"> • Funkcionalne vaje so navedene v učnem načrtu osnovnošolske ravni
<ul style="list-style-type: none"> • utrjujejo pisno izražanje 	<ul style="list-style-type: none"> • vadijo pisanje tiskanih črk • učijo se in vadijo pisanje pisanih črk • zapišejo svoje ime in priimek • napišejo imena sošolcev, učiteljev, ki jih učijo • se podpišejo • zapišejo kratke povedi ob sliki • zapišejo nekaj povedi – 	<p>zapisi glasov - črk, zlogov, besed, povedi</p>	

	<p>preberejo kratko poved</p> <ul style="list-style-type: none"> • zapišejo nekaj povedi ali krajšo obnovo zgodbice • pišejo po nareku-črkovni, zlogovni, besedni • preberejo kratka vprašanja in napišejo odgovor 		
<ul style="list-style-type: none"> • spoznavajo različna besedila 	<ul style="list-style-type: none"> • poslušajo prirejeno zgodbe in jih s pomočjo slik obnovijo • poslušajo in ponovijo nekatere ključne besede iz zgodbe • s pomočjo ilustracij in ključnih besed obnovijo zgodbo • poslušajo in posnemajo glasove živali iz zgodbe • posnemajo, igrajo vloge-živali, oseb • narišejo osebe in živali iz zgodbe in jih opišejo ter izdelajo miselni vzorec • poslušajo kratke verze in jih gibalno izrazijo • naučijo se kratke verze • sodelujejo pri govorni igri z glasovi, zlogi, besedami • dopolnijo poved • berejo krajša besedila po vlogah • berejo kratka besedila ter skušajo dramatizirati vloge • spoznajo nekatere prvine 	<p>zgodbe, pravljice, pesmi, lutkovne igre, filmi...</p> <p>(poslušanje, posnemanje, dopolnjevanje, igranje vlog)</p>	

	<p>pravljice-tipične osebe, število, prepovedi, prerokbe...</p> <ul style="list-style-type: none"> • spoznajo različne pravljice npr.:slovenske ljudske, Andersenove, moderne... 		
<ul style="list-style-type: none"> • pisni jezik uporabljajo za ustvarjanje, zabavo, sporočanje, pridobivanje informacij, komunikacijo 	<ul style="list-style-type: none"> • izmišljajo si kratke »pravljice«, zgodbe v katerih nastopajo čudežna bitja, živalske zgodbe... • prepisejo krajša sporočila, • sprejemajo in prenašajo sporočila-se orientirajo po šoli • narišejo piktograme iz svojega okolja-prepoved, zapoved, obvestilo • napišejo opozorilo, zapoved, prepoved... • uredijo bistvene podatke v miselni vzorec in ga skušajo ustno obnoviti • v seznamu poiščejo zahtevane podatke • rešujejo lažje križanke • sestavijo besede iz ploščic na katerih so črke (stavnica) • sestavljajo povedi iz besednega seznama • rešujejo enostavne rebuse, ki se vsebinsko navezujejo na aktualno temo • tiho in glasno berejo kratka, enostavna besedila, novice v 	<p>funkcionalna uporaba pisnega sporočanja-obvestila, sporočila, obrazci</p>	

	<p>dnevnem časopisju, revijah - članki o športu, glasbi...</p> <ul style="list-style-type: none"> • berejo kratka in nezahtevna leposlovna mladinska dela-sodelujejo pri bralni znački • izpolnjujejo (s pomočjo) vprašalnike, anketne liste, obrazce-poštne, bančne • berejo javna obvestila • berejo reklame - skušajo ugotoviti kaj se propagira in si izoblikovati lastna stališča do propagiranega • berejo in napišejo (s pomočjo) vabilo, prošnjo, opravičilo – napišejo lahko tudi na računalniku • napišejo kratko pismo 		
--	---	--	--

3.3. OPERATIVNI CILJI ZA MATEMATIKO

3.3.1. PETA STOPNJA

OPERATIVNI CILJI	PRIMERI DEJAVNOSTI	PREDLAGANE VSEBINE	SPECIALNO DIDAKTIČNA PRIPOROČILA
PREDŠTEVILSKA MATEMATIKA			
Učenci: <ul style="list-style-type: none"> • utrjujejo pridobljena znanja in spretnosti 	Učenci: <ul style="list-style-type: none"> • izdelujejo barvne vzorce • vezejo vzorce • ustvarjajo vzorce različnih gibov, zvokov • izdelujejo ogrlice • urejajo dogodke v časovno zaporedje • uporabljajo preproste diagrame 	razvrščanje, urejanje, nizanje (vzorci), prirejanje (relacije) razvijanje količinskih pojmov	
GEOMETRIJA			
Učenci: <ul style="list-style-type: none"> • utrjujejo in uporabljajo geometrična znanja 	Učenci: <ul style="list-style-type: none"> • izdelujejo barvne simetrije • izrezujejo simetrične oblike • izdelujejo modele geometrijskih teles • ustvarjajo figure iz likov • grafično predstavljajo prostorske odnose • se igrajo pantomimo 	geometrijski liki in telesa, simetričnost razvijanje geometrijskih pojmov: poševno, krivo, nagnjeno, rob, vogal, površina	

	<ul style="list-style-type: none"> • iz škatel izdelajo labirint • povečajo narisan predmet s pomočjo mreže 		
ŠTEVILA IN MERJENJE			
<p>Učenci:</p> <ul style="list-style-type: none"> • utrjujejo in uporabljajo pridobljena računska znanja 	<p>Učenci:</p> <ul style="list-style-type: none"> • igrajo se tombolo • tehtajo predmete • izdelajo sestavljanke • rešujejo različne računske naloge 	številke, štetje, računske operacije, merjenje (tehtanje, merjenje prostornine, merjenje količin)	
RAČUNALNIŠTVO			
<p>Učenci:</p> <ul style="list-style-type: none"> • spoznajo računalnik in njegove elemente • uporabljajo miško • uporabljajo tipke • razvijajo spretnosti pri uporabi 	<p>Učenci:</p> <ul style="list-style-type: none"> • skupaj s pedagogom rešujejo matematične naloge (iščejo pare, prirejajo številke, sestavljajo like, računajo, rešujejo labirinte, se igrajo s količinami in številkami, se igrajo spomin, rešujejo naloge kje je več/manj, ustvarjajo iz likov in oblik, preštevajo in računajo s predmeti, določajo vrstni red, rešujejo sestavljanke, rišejo) • se igrajo tekmovalne igrice 	učenje s pomočjo računalnika (primerni računalniški programi)	<p>Učenci se igrajo na računalnik skupaj s pedagogom, igrajo se omejen čas, da se prepreči preutrujenost, računalniki morajo biti primerne kvalitete (dobro osvetljeni, s primernim zaslonom, dovolj hitri).</p> <p>S primernimi programi, igrami pridobivajo učenci znanja uporabna zunaj računalnika.</p>

4. OPIS OSVOJENIH ZNANJ IN VEŠČIN

Glede na raznolikost učencev, vključenih v Posebni program vzgoje in izobraževanja in napredovanje po stopnjah, je ocenjevanje opisno. Ocena ni pogoj za napredovanje na višjo stopnjo. Opis osvojenih znanj in veščin služi kot orientacija, ki se oceni ob koncu 3. in 5. stopnje. Omogoča nam načrtno in sistematično spremljanje otrokovega razvoja.

Na osnovi vsakoletnih poročil o napredku učenca v osvajanju operativnih ciljev v individualiziranih programih, učitelj ob zaključku pete stopnje naredi natančno in pregledno opisno oceno iz Splošne poučenosti. Ta ocena naj po zaključeni peti stopnji zajema opis njegovih znanj in veščin na področju **spoznavanja okolja**, **jezika** in **matematike**, opis veščin socialnega učenja in tudi priporočilo za usmeritev v nadaljnje usposabljanje, življenje in delo.

Spoznavanje okolja:

- Kdo sem jaz?
- Spoznavanje oseb v najbližjem okolju
- Vrtec, šola, dom (zavod)
- Otrokov dom
- Širša okolica
- Letni časi
- Orientacija v času in prostoru
- Človeško telo
- Obleka, obutev
- Skrb za varnost in zdravje
- Živali
- Promet
- Poklici
- Prazniki

Jezik:

- Spoznavanje, razumevanje in uporabljanje ne besednih sporočil
- Razvijanje verbalne komunikacije
- Spoznavanje in uporabljanje pisnega jezika za sporazumevanje, ustvarjanje in zabavo

Matematika:

- Predštevilsko matematiko (razvrščanje, urejanje, prirejanje, nizanje, vzorci, relacije; spoznavanje kvalitativnih lastnosti in razvijanje količinskih pojmov)
- Geometrijo (črte, liki, telesa, simetrija; razvijanje orientacije v prostoru; razvijanje geometrijskih pojmov)
- Števila in merjenje (številke, seštevanje, odštevanje, merjenje količin)
- Računalništvo

5. ZNANJA, KI JIH MORAJO IMETI IZVAJALCI

Učni načrt izvaja specialni pedagog, profesor defektologije, oziroma univerzitetni diplomirani defektolog v nadaljnjem besedilu »učitelj«, ki se v času svojega dela strokovno spopolnjuje.

Za kvalitetno izvajanje učnega procesa v skupini potrebuje asistenco (varuh negovalec).

6. PRILOGA

6.1. Specialno didaktične posebnosti

Učni načrt Splošne poučenosti je obširen, dopušča pa avtonomnost učencu in učitelju/ici, kar pomeni, da naj bo učitelj/ica samostojen/a in neodvisen/a pri odločanju in izbiri, kako in koliko bo posredoval znanj in veščin pri posamezni učni temi, glede na učenčeve sposobnosti.

Iz učnega načrta je razvidna postopnost in sistematičnost v pridobivanju in utrjevanju znanj in spretnosti splošne poučenosti, ki imajo za cilj doseči čim večjo samostojnost učencev z zmernimi, s težjimi in težkimi motnjami v duševnem razvoju.

Okvirni učni načrt naj bo učitelju/ici v pomoč pri načrtovanju in pisanju individualiziranih učnih programov. Pri načrtovanju individualiziranega programa mora izhajati iz sposobnosti, ki jih učenec ima in posamezniku omogočiti, da svoje razvite sposobnosti tudi izrazi. To je še posebej pomembno za učence s težjo in težko motnjo v duševnem razvoju, ki sami ne zmorejo izraziti svojih sposobnosti, zato potrebujejo veliko individualne pomoči in sposobnosti učitelja/ice za življenje v nebesedno komunikacijo učenca in razmišlja o načinih in metodah dela, s katerimi bi pomagal/a učencu izraziti njegove sposobnosti. Pri načrtovanju individualiziranega programa naj učitelj/ica sodeluje z drugimi strokovnjaki (delovni terapevt, fizioterapevt, logoped, psiholog, psihiater, socialni delavec, tiflo pedagog, surdo pedagog, negovalni kader, medicinska sestra), s starši ali zakonitimi zastopniki.

Specialno didaktična načela in metode naj bodo učitelju/ici vodilo pri izvajanju vsebin splošne poučenosti.

Pri spoznavanju okolja naj učitelj/ica izhaja iz okolja ustanove v kateri potekata vzgoja in izobraževanje. Obseg spoznanj bo odvisen od individualnih sposobnosti učencev, od geografskega položaja in okolice šole, materialnih pogojev ustanove (AV-sredstva, didaktični pripomočki, računalniki...).

Pouk naj bo naravnani tako, da vsaka predlagana vsebina izhaja iz senzomotoričnih izkušenj v naravnem okolju. Velik poudarek naj bo tudi na socialnem učenju, ki naj bo vpeto v vse vsebine splošne poučenosti.

6.2. Medpodročne povezave

Splošna poučenost vsebuje vsebine in dejavnosti spoznavanja okolja, jezika in matematike. Jezik in matematika se povezujeta z vsebinami spoznavanja okolja.

Področje splošne poučenosti se tudi v peti stopnji povezuje z ostalimi področji Posebnega programa vzgoje in izobraževanja, in sicer z:

- razvijanjem samostojnosti
- gibanjem in športno vzgojo
- glasbeno vzgojo
- likovno vzgojo
- delovno vzgojo

Pri doseganju ciljev in obravnavi vsebin splošne poučenosti bo učitelj uspešnejši z aktiviranjem čim večjega števila spoznavnih poti, zato jih bo pri skoraj vsaki učni enoti povezoval s cilji drugih področij posebnega programa vzgoje in izobraževanja. S tem bo uresničeval tudi načela celostnega razvoja osebnosti učenca, nazornosti in njegove lastne aktivnosti.

Glede na kratkotrajno pozornost in šibko pomnjenje učencev bo lahko učitelj snov splošne poučenosti utrjeval in ponavljal s primernimi aktivnostmi ostalih področij. Pri tem je zelo pomembno, da bo poiskal in razvijal »močna področja« posameznega učenca in s tem prispeval k utrjevanju njegove pozitivne samopodobe, razbremenjeval stiske in vplival na morebitne nezaželjene oblike vedenja.

Na peti stopnji so medpodročne povezave splošne poučenosti z ostalimi področji dobra priložnost za utrjevanje tistih ciljev in vsebin, ki pripravljajo učenca – mladostnika – na čim bolj samostojno življenje in delo v obdobju odraslosti.

6.3. Časovni okvir

Za področje Splošna poučenost Posebni program vzgoje in izobraževanja, ki je bil sprejet 5. 6. 2003, na 58. seji Strokovnega sveta Republike Slovenije za splošno izobraževanje, predvideva v predmetniku naslednji časovni okvir:

1. A. ZA NADALJEVALNI PROGRAM OSNOVNOŠOLSKE RAVNI I - OSNOVNI:

	5. stopnja		
Področje/leta šolanja	13.letno	14.letno	15.letno
SPLOŠNA POUČENOST	5 ur tedensko	5ur tedensko	5 ure tedensko
Število tednov v letu	35	35	35
Število ur letno	175	175	175

	5. stopnja		
Področje/leta šolanja	13.letno	14.letno	15.letno
Izbirne vsebine	2uri tedensko	2uri tedensko	2uri tedensko
Število tednov v letu	35	35	35
Število ur letno	70	70	70

V nadaljevalnem programu 2 je število ur splošne poučenosti isto kot v nadaljevalnem programu 1. Učenci kljub starosti še vedno pridobivajo in dopolnjujejo spoznanja in znanja iz okolja, jezika in matematike. Ta osvojena znanja omogočajo učencu vsestransko in uspešno vključevanje v širše družbeno okolje, s ciljem, da postane učenec z zmerno, s težjo ali težko motnjo v duševnem razvoju vedno bolj družbeno socialno sprejet.

1. B. ZA NADALJEVALNI PROGRAM OSNOVNOŠOLSKE RAVNI I – RAZŠIRJENI:

	5. stopnja		
Področje/leta šolanja	13. leto	14. leto	15. leto
KULTURNI DNEVI	1 dan	1 dan	1 dan
NARAVOSLOVNI DNEVI	3 dnevi	3 dnevi	3 dnevi
Število dni v letu	4	4	4

Kulturni dnevi so namenjeni širjenju znanj o kulturi, naravoslovni pa širjenju znanj in aktivnemu sodelovanju učencev z zmernimi, s težjimi in težkimi motnjami v duševnem razvoju v spoznavanju okolja, v katerem živijo.

	5. stopnja		
Področje/leto šolanja	13. leto	14. leto	15. leto
Interesne dejavnosti	1	1	1
Podaljšano bivanje			
Jutranje in popoldansko varstvo			
Število ur na teden	1	1	1
Število tednov	35	35	35
Število dni v letu			

6.4. Kako uporabljamo učni načrt

Učni načrt predstavlja II. nadaljevanje osnovnega programa - prvega dela osnovnošolske ravni in nadaljevalnega programa osnovnošolske ravni I. Cilji, ki jih zajema, so vezani na vsakodnevno življenje in jih poučujemo v naravni situaciji in v naravnem okolju, tako da preidejo v navade in jih učenec kjerkoli in kadarkoli izvaja spontano. V proces učenja je pomembno vključiti učenca in njegovo okolje (starše, negovalno okolje).

Učni načrt izhaja iz operativnih ciljev. Za doseg le teh se učitelj poslužuje predlaganih vsebin, oziroma jih izbere po svoji presoji. Učitelj pozna specialno didaktična priporočila, nekatera so predlagana v učnem načrtu.

Cilji so nanizani po zahtevnosti od najnižjega do najvišjega, uresničujemo jih prek dejavnosti učencev. Dejavnosti lahko dosežajo hkrati več ciljev, tudi cilje različnih vsebin. Prav tako lahko en cilj uresničujemo prek različnih dejavnosti. Primeri dejavnosti so le ponujeni predlogi in učitelj/učitelja si lahko za uresničevanje načrtovanih ciljev izberejo tudi druge dejavnosti. Področje spoznavanje okolja se povezuje z jezikom in matematiko.

Za učence s težjimi in težkimi motnjami v duševnem razvoju učitelj/ica izbira začetne načrtovane operativne cilje spoznavanja vsebin splošne poučenosti za vsakega posameznika. Opazovanje in doživljanje naj poteka z vodenjem in usmerjanjem učenca ob upoštevanju načela postopnosti. Spoznavanje vsebin lahko poteka po Funkcionalni metodi. Učitelj/ica naj z aktivnim nebesednim in besednim vodenjem motivira učence za sodelovanje.

Učitelj/ica naj uporablja sodobne metode, učne pripomočke in številno sodobno literaturo s področja spoznavanja okolja.